



**УПРАВЛІННЯ ОХОРОНИ ІСТОРИЧНОГО СЕРЕДОВИЩА
ЛЬВІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ**

ЗВІТ

**про роботу управління охорони історичного середовища
у 2020 році**

2021 р.

Управління охорони історичного середовища (далі – УОІС), утворене для забезпечення правових, організаційних, соціальних та економічних відносин у сфері охорони культурної спадщини з метою її збереження, використання об'єктів культурної спадщини у суспільному житті, захисту традиційного характеру історичного середовища міста.

Бачення

Управління охорони історичного середовища – координатор обачного оновлення та збереження історичної спадщини м. Львова.

Місія

Зберегти та відновити багатонаціональну культурну спадщину міста для наступних поколінь, забезпечити комфортне проживання мешканцям історичного міста.

Основні завдання управління

Основними завданнями управління є:

- організація та супровід ремонтно-реставраційних робіт на об'єктах культурної спадщини (служба замовника);
- організація та координація робіт щодо виявлення, моніторингу та інформування про належність будинків до пам'яток культурної спадщини;
- здійснення заходів з метою захисту пам'яток культурної спадщини на підставі відповідних нормативно-правових актів та наданих повноважень;
- інформаційно-просвітницька робота.

НАПРЯМКИ РОБОТИ УПРАВЛІННЯ

В управлінні є два відділи.

Відділ охорони та використання об'єктів культурної спадщини виконує такі основні функції: надання висновків щодо відповідних програм та проектів в історичному ареалі, юридичний супровід, організація та проведення тендерних закупівель, заходи у випадку порушення пам'яткоохоронного законодавства.

Відділ обліку та моніторингу об'єктів культурної спадщини виконує такі основні функції: організація та супровід проведення реставраційно-ремонтних робіт, укладання охоронних договорів, надання інформації щодо обліку об'єктів культурної спадщини.

Управління здійснює просвітницьку роботу з власниками і користувачами пам'яток, інформаційні заходи для популяризації пам'яткоохоронної справи.

Збереження, реставрація та охорона пам'яток культурної спадщини.

Виконання управлінням робіт, проектів, завдань у 2021 році.

Опрацювання звернень фізичних та юридичних осіб

За звітній період опрацьовано **3346** звернень, заяв і документів.

Діаграма 1. Динаміка надходження в управління звернень, заяв та документів у 2017-2020 рр.



За результатом розгляду окремих категорій звернень:

- підготовлено **135** висновків щодо проектної документації на проведення ремонтно-реставраційних робіт;
- розглянуто **742** проекти на встановлення вивісок та надано відповідні висновки;
- розглянуто **71** проектів розміщення літніх майданчиків біля стаціонарних закладів ресторанного господарства (у т. ч. проекти на встановлення малих архітектурних форм) та надано відповідні висновки;
- надано **43** довідки про коефіцієнт культурної цінності пам'яток культурної спадщини.

Управління підготувало 12 проектів рішень, які були прийняті Виконавчим комітетом Львівської міської ради, а саме:

- «Про збереження статусу будинку на вул. Замарстинівській, 213 у м. Львові» (20.11.2020 № 1061).
- «Про відновлення тротуарного покриття біля будинку № 90 на вул. І. Франка» (16.10.2019 № 931).
- «Про відновлення водозабірної колонки на вул. Генерала М. Тарнавського, 71» (09.10.2020 № 889).
- «Про надання управлінню охорони історичного середовища функцій замовника на проектування та виконання робіт на об'єкті "Ремонтно-реставраційні роботи комплексу колишнього костелу св. Франциска на вул. Замарстинівській, 134-А у м. Львові, пам'ятки архітектури місцевого значення, охоронний № 2679» (18.09.2020 № 817).
- «Про передачу на баланс КНП "1-а міська поліклініка м. Львова" витрат, пов'язаних з виконанням робіт на об'єкті "Реставраційно-ремонтні роботи пам'ятки архітектури ХХ ст. (охоронний № 391) будинку страхового товариства "Дністер" на вул. Руській, 20 у м. Львові (1-а міська поліклініка)" (14.08.2020 №707).
- «Про передачу на баланс ЛКП "Княже місто" витрат, пов'язаних з виконанням робіт на об'єкті "Реставрація фасадів та даху будинку на вул. П. Саксаганського, 11 у м. Львові"» (14.08.2020 №708).
- «Про скасування наказу директора департаменту містобудування від 20.09.2012 № А-305» (19.06.2020 № 522).
- «Про надання функцій замовника ЛМКП "Львівтеплоенерго" на проектування та виконання робіт на об'єкті "Ремонт та заміна системи опалення в приміщеннях Музею Митрополита Андрея Шептицького на вул. М. Кривоноса, 1 у м. Львові"» (15.05.2020 №417).
- «Про внесення змін до рішення виконавчого комітету від 02.03.2018 № 228» ("Про адміністративну комісію при виконавчому комітеті Львівської міської ради") 08.05.2020 №400)
- «Про розгляд питання перепоховання тлінних останків Кузнєцова М. І.» (24.04.2020 № 357)
- «Про погодження Програми співфінансування у 2020-2023 роках ремонту віконних та дверних заповнень житлових будинків, які розташовані на території історичного ареалу м. Львова» (21.02.2020 №129).
- «Про передачу капітально відремонтованого фонтану на вул. М. Коперника» (17.01.2020 №18).

Забезпечення охорони об'єктів культурної спадщини

Укладено **108** охоронних договорів на пам'ятки культурної спадщини (їх частини) з власниками (користувачами) пам'яток та укладено **33** попередніх договорів про укладення в майбутньому охоронних договорів на пам'ятки культурної спадщини (їх частини) з користувачами пам'яток архітектури.

Підготовлено та організовано роботу 21 засідання адміністративної комісії при виконавчому комітеті Львівської міської ради (утворена Рішенням виконкому № 228 від 02.03.2018 р.), на якій розглянуто 155 питань. За результатами роботи комісії прийнято **складено** постанови на фізичних осіб на суму **34 000** грн, прийнято рішення щодо накладення штрафних санкцій на юридичні особи на суму **850 000** грн.

Участь в роботі комісій, робочих груп, секторів, консультативних рад

Працівники управління брали участь у роботі:

- міжвідомчих комісій при районних адміністраціях Галицького, Личаківського, Франківського районів та міській міжвідомчій комісії;
- комісії з видачі паспортів на встановлення відкритих літніх майданчиків у м. Львові біля об'єктів ресторанного господарства для здійснення підприємницької діяльності;
- робочої групи з попереднього розгляду документів для розміщення реклами та погодження проектів вивісок;
- секторі погодження інженерних мереж Львова;
- робочій групі з питань встановлення інформаційних та меморіальних таблиць;
- аукціонній комісії при управлінні комунальної власності;
- комісії з підготовки пропозицій для надання в оренду майна територіальної громади м. Львова при управлінні комунальної власності.

Управління організувало роботу комісій:

- адміністративної комісії при виконавчому комітеті Львівської міської ради (утворена Рішенням виконкому № 228 від 02.03.2018 р. із змінами та доповненнями).
- з визначення коефіцієнтів культурної цінності будинків-пам'яток архітектури, історії (5 засідань в онлайн форматі);
- комісії з визначення відповідності об'єктів культурної спадщини критеріям пам'ятки при управлінні охорони історичного середовища Львівської міської ради (2 засідання в онлайн форматі).

Підготовлено історичну довідку та акт технічного стану, для подання пропозиції щодо щойно виявленого об'єкта культурної спадщини на вул. Личаківській, 175 у м. Львові.

У 2020 році управління подало в Департамент архітектури та розвитку містобудування Львівської обласної державної адміністрації пропозиції та облікову документацію щодо внесення до Державного реєстру нерухомих пам'яток України 19 об'єктів – пам'яток культурної спадщини за такими адресами:

17.07.2020 р.

- м. Львів, вул. Д. Вітовського, 35а
- м. Львів, Руська, 12
- м. Львів, пл. Ринок, 19
- м. Львів, пл. Ринок, 20
- м. Львів, пл. Ринок, 21

23.07.2020 р.

- м. Львів, вул. Князя Романа, 26
- м. Львів, вул. П. Дорошенка, 6

26.08.2020 р.

- м. Львів, вул. Горбачевського, 10

01.09.2020 р.

- м. Львів, вул. Тершаковців, 4

листопад-грудень 2020 р.

- вул. Краківська, 1-3
- вул. І. Котляревського, 19

- вул. Валова, 2
- вул. Л. Українки, 23
- вул. Б. Хмельницького, 114-116
- вул. М. Коперника, 1
- пл. Ринок, 34
- вул. М. Коперника, 36
- вул. Личаківська, 2-А
- вул. Ужгородська, 1
- вул. Саксаганського, 5
- вул. Зелена, 19
- вул. Донцова, 14
- пл. Галицька, 7
- вул. Єфремова, 31
- вул. Лесі Українки, 15
- вул. Свободи, 1/3
- вул. Театральна, 3
- вул. Поповича, 9.

При управлінні охорони історичного середовища Львівської міської ради працювала науково-консультативна рада, яка складається з провідних науковців в галузі реставрації та збереження культурної спадщини, представників громадських організацій, членів ІКОМОС. Всі важливі питання щодо збереження об'єкта всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, проекти нового будівництва чи важливих реставраційних робіт розглядалися на засіданнях науково-консультативної ради. У 2020 році проведено 5 засідань науково-консультативної ради, на яких розглянуто 27 питань.

Участь у реалізації програм соціально-економічного та культурного розвитку міста

Управління брало участь у реалізації наступних програм:

- Комплексної стратегії розвитку Львова 2012-2025 рр.;
- Інтегрованої концепції розвитку центральної частини Львова, яка затверджена ухвалою Львівської міської ради № 429 від 21.04.2011 р. «Про затвердження Інтегрованої концепції розвитку центральної частини Львова»;

Для реалізації даних програм управління виконувало функції замовника на розроблення проектно-кошторисної документації та проведення ремонтно-реставраційних робіт пам'яток архітектури, містобудування, історії, монументального мистецтва.

НА ЗАМОВЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ РОЗРОБЛЕНА ПРОЕКТНО-КОШТОРИСНА ДОКУМЕНТАЦІЯ (ПКД) НА ТАКІ ОБ'ЄКТИ:

Коригування проектно-кошторисної документації:

1. Реставрація балконів будинку-пам'ятки архітектури місцевого значення на пл. Генерала Г. Григоренка, 2, 4, охоронний № 765 (коригування).
2. Реставраційно-ремонтні роботи фасадів пам'ятки архітектури місцевого значення - будинку колишнього страхового товариства «Дністер» на вул. Руській, 20, охоронний № 250.
3. Реставрація та консервація руїн Високого Замку (коригування).
4. Капітальний ремонт території між вул. В. Винниченка і оборонним муром ансамблю Бернардинів (коригування).

Замовлення на виготовлення проектно-кошторисної документації для виконання реставраційно-ремонтних робіт ХРАМІВ – об'єктів культурної спадщини:

1. Ремонтно-реставраційні роботи церкви св. Анни на вул. Городоцькій, 32 пам'ятки архітектури місцевого значення, охоронний № 1584.
2. Ремонтно-реставраційні роботи комплексу колишнього костелу св. Франциска на вул. Замарстинівській, 134-а у м. Львові, пам'ятки архітектури місцевого значення, охоронний № 2679.
3. Ремонтно-реставраційні роботи каплиці Трьох Святителів на вул. Руській, 7 у м. Львові, пам'ятки архітектури національного значення, охоронний № 332/3.
4. Капітальний ремонт дзвіниці храму Покрови Пресвятої Богородиці на вул. Личаківській, 175.
5. Ремонтно-реставраційні роботи пам'ятки архітектури національного значення - колишнього костелу Магдалини на вул. С. Бандери, 8 (10), охоронний № 345. (погодження в Міністерстві культури та інформаційної політики).

Замовлення на виготовлення проектно-кошторисної документації ГРОМАДСЬКІ ПРОСТОРИ:

1. Облаштування місця пам'яті жертв розстрілів часів II Світової війни на території урочища Піски на вул. о. Омеляна Ковча у м. Львові.
2. Облаштування місця пам'яті поховань на території Старого єврейського цвинтаря між вул. Базарною і вул. Клепарівською у м. Львові.
3. Капітальний ремонт території площі Коліївщини.

Замовлення на виготовлення проектно-кошторисної документації для виконання реставраційно-ремонтних робіт будинків – пам'яток культурної спадщини:

1. Ремонтно-реставраційні роботи головного фасаду будинку-пам'ятки архітектури національного значення на пл. Ринок, 42, охоронний № 326/39.
2. Ремонтно-реставраційні роботи житлового будинку-пам'ятки архітектури місцевого значення на вул. Личаківській, 1, охоронний № 616.
3. Ремонтно-реставраційні роботи огорожі з брамою та офіцинами для сторожі палацу на вул. М. Коперника, 15 пам'ятки архітектури національного значення, охоронний № 1310.

Звіт про археологічні дослідження:

Археологічні дослідження на території пл. Коліївщини.

Розроблено ПКД на виконання ремонтно-реставраційних робіт балконів (3 балконів на 2-х будинках):

1. Реставрація балконів головного фасаду на вул. Гоголя, 10, будинку-пам'ятки архітектури місцевого значення, охоронний № 578.
2. Реставрація балкону головного фасаду на вул. Кирила і Мефодія, 29, будинку-пам'ятки архітектури місцевого значення, охоронний № 628.

НА ОСНОВІ РОЗРОБЛЕНОЇ ПКД ВИКОНАНО АБО ТРИВАЄ ВИКОНАННЯ РЕМОНТНО-РЕСТАВРАЦІЙНИХ РОБІТ НА НАСТУПНИХ ОБ'ЄКТАХ, ДЕ УПРАВЛІННЯ ВИКОНУВАЛО ФУНКЦІЇ ЗАМОВНИКА, А САМЕ:

ХРАМИ (6):

1. Реставраційно-ремонтні роботи колишнього костелу св. Миколая пам'ятки архітектури національного значення на вул. М. Грушевського, 2 (охоронний № 349) (2019-2020).
2. Ремонтно-реставраційні роботи костелу Домініканців з келіями (костьол Домініканців з келіями) на пл. Музейній, 3 (2018-2020).

3. Ремонтно-реставраційні роботи приміщень пам'ятки архітектури місцевого значення - колишніх келій костелу Казимира на вул. М. Кривоноса, 1, охоронний № 139 (2019-2020).
4. Ремонтно-реставраційні роботи будинку-пам'ятки архітектури національного значення - костелу св. Казимира на вул. М. Кривоноса, 1, охоронний № 1327.
5. Реставраційно-ремонтні роботи даху пам'ятки архітектури місцевого значення - колишніх келій костелу Францисканок на вул. М. Лисенка, 45 (43) (охоронний № 1625) (2019-2020).
6. Реставраційно-ремонтні роботи пам'ятки архітектури національного значення - костелу Єзуїтів на вул. Театральній, 11, охоронний № 130028-Н

ЖИТЛОВІ БУДИНКИ (8): реставрація 8-ми житлових будинків – пам'яток архітектури, а саме фасадів, скульптурного декору, балконів, кам'яного декору:

1. Ремонтно-реставраційні роботи головного фасаду будинку-пам'ятки архітектури місцевого значення на вул. І. Франка, 43 охоронний № 1060 (тривають роботи).
2. Ремонтно-реставраційні роботи головного фасаду будинку-пам'ятки архітектури місцевого значення на вул. П. Дорошенка, 19, охоронний № 94 (тривають роботи).
3. Ремонтно-реставраційні роботи головного фасаду будинку-пам'ятки архітектури місцевого значення на вул. Генерала Т. Чупринки, 6 охоронний № 1009 (завершено).
4. Ремонтно-реставраційні роботи головного фасаду будинку-пам'ятки архітектури національного значення на пл. Ринок, 5, охоронний № 326/4 (тривають).
5. Ремонтно-реставраційні роботи будинку пам'ятки архітектури на просп. Свободи, 24 (охоронний № 986) (розпочато роботи).
6. Ремонтно-реставраційні роботи головного фасаду будинку-пам'ятки архітектури національного значення на пл. Ринок, 7, охоронний № 326/6 (проведено закупівлю, визначено підрядника, подано пропозицію на 2021)..
7. Ремонтно-реставраційні роботи головного фасаду будинку-пам'ятки архітектури місцевого значення на вул. К. Левицького, 10, охоронний № 170/1 (проведено закупівлю, визначено підрядника, подано пропозицію на 2021).
8. Ремонтно-реставраційні роботи фасадів будинку-пам'ятки архітектури національного значення на вул. Вірменській, 21 (вул. Друкарська, 6), охоронний № 1255 (проведено закупівлю, визначено підрядника, подано пропозицію на 2021).

ЖИТЛОВО-АДМІНІСТРАТИВНІ (1):

Ремонтно-реставраційні роботи будинку-пам'ятки архітектури місцевого значення на вул. Стефаніка, 11, охоронний № 280

АДМІНІСТРАТИВНІ БУДИНКИ (4):

1. Ремонтно-реставраційні роботи будинку на просп. Свободи, 18 (вул. Театральна, 17) (гідроізоляція фасадів, впорядкування дворика) (2018-2020).
2. Ремонтно-реставраційні роботи будинку-пам'ятки архітектури на просп. Т. Шевченка, 23.
3. Реставраційно-ремонтні роботи фасадів пам'ятки архітектури місцевого значення- будинку колишнього страхового товариства «Дністер» на вул. Руській, 20, охоронний № 250.
4. Реставраційно-ремонтні роботи вхідного вузла з портиком та південної тераси пам'ятки архітектури національного значення - палацу на вул. М. Коперника, 15, охоронний № 1310.

ГРОМАДСЬКІ ПРОСТОРИ, СПОРУДИ В ПРОСТОРИ (3):

1. Реставрація та консервація руїн Високого Замку (2019-2020).

2. Капітальний ремонт території між вул. В. Винниченка і оборонним муром ансамблю Бернардинів.
3. Капітальний ремонт гроту в парку Високий Замок.

БАЛКОНИ ТА ЕРКЕРИ (40 балконів, 4 еркери на 7 будинках):

1. Реставрація балконів будинку-пам'ятки архітектури місцевого значення на пл. Генерала Г. Григоренка, 2, 4, охоронний № 765 **(9)**.
2. Реставрація балконів будинку-пам'ятки архітектури місцевого значення на вул. О. Кониського, 6, охоронний № 2130 **(10)**.
3. Реставрація еркерів та балконів будинку-пам'ятки архітектури місцевого значення на пл. Галицькій, 7, охоронний № 878 **(5 балконів, 2 еркери)**.
4. Ремонтно-реставраційні роботи балконів головного фасаду будинку пам'ятки архітектури місцевого значення на вул. Д. Менделєєва, 9 (охоронний № 202) **(4)**.
5. Ремонтно-реставраційні роботи балконів головного фасаду будинку пам'ятки архітектури місцевого значення на просп. Т. Шевченка, 14 (охоронний № 403) **(2)**.
6. Ремонтно-реставраційні роботи балконів головного фасаду будинку пам'ятки архітектури місцевого значення на просп. Т. Шевченка, 16 (охоронний № 404) **(3)**.
7. **На виконання програми:** Реставрація балконів та еркерів будинку-пам'ятки архітектури місцевого значення на вул. Я. Стецька, 4, охоронний № 905 **(7 балконів, 2 спарені еркери)**.

У 2020 році розпочато реставрацію **40** балконів і **4** еркерів на **7** будинках міста Львова. Завершено реставрацію і капітальний ремонт **25 (9+10+1+2+3+1еркер)** балконів на **5** житлових будинках міста. Триває (заплановано завершити у 2021 р.) реставрацію **11 балконів та 3 еркери (4+1 еркер+7+2 еркери)** балконів головних фасадів на **2** житлових будинках, проведено закупівлю на реставрацію **4** балконів на **вул. Менделєєва, 9**.

На виконання Програми проведення ремонтно-реставраційних робіт балконів будинків пам'яток культурної спадщини на території міста Львова у 2020-2022 рр., затвердженої рішенням виконавчого комітету Львівської міської ради від 11.10.2019 № 967, розроблено проектно-кошторисну документацію у 2019-2020 на **31** балкон і **2** еркери на **7** будинках (**вул. Куліша, 47(5), вул. Свенціцького, 8 (4), вул. Франка, 15 (6), вул. Стецька, 4 (7 балконів, 2 спарені еркери), пл. Шашкевича, 2 (6), вул. Кирила і Мефодія, 29 (1), вул. Гоголя, 10 (2)**) житлових будинках.

1. Реставрація балконів та еркерів будинку-пам'ятки архітектури місцевого значення на вул. Я. Стецька, 4, охоронний № 905.
2. Реставрація балконів будинку-пам'ятки архітектури місцевого значення на вул. П. Куліша, 47 охоронний № 1578.
3. Реставрація балконів будинку-пам'ятки архітектури місцевого значення на вул. І. Франка, 15, охоронний № 324.
4. Реставрація балконів будинку-пам'ятки архітектури місцевого значення на пл. Шашкевича, 2, охоронний № 744.
5. Реставрація балконів будинку-пам'ятки архітектури місцевого значення на вул. Свенціцького, 8, охоронний № 1357.

Працівники управління здійснюють супровід проектування, забезпечують експертизу проекту, проводять тендерні закупівлі та здійснюють підготовку документів на отримання дозволів. Також здійснюють супровід та контроль виконання ремонтно-реставраційних робіт.

На виконання функції замовника управління уклало **158** договорів на виконання ремонтно-реставраційних робіт, в тому числі на проектування та угод з продовження реалізації розпочатих робіт у попередні періоди.

Міжнародна співпраця у галузі охорони і використання об'єктів культурної спадщини

У рамках проекту «Спільна спадщина», за кошти Міністерства культури та національної спадщини Польщі та в рамках Стратегічної Програми Інституту Полоніка "Охорона культурної спадщини за кордоном", проведено роботи з збереження історико-культурної спадщини м. Львова, зокрема:

Реалізовано черговий (13-й етап) спільних професійних, комплексних ремонтних і реставраційних робіт на Личаківському цвинтарі, а саме оновлення 9 могил і надгробків (перелік об'єктів у додатку до звіту). Також виконано дослідження для проведення наступного 14-го етапу реставраційних робіт у 2021 році, частину робіт вже розпочато у 2020 році, зокрема на каплиці родини Барчевських, надгробку Тарнавецьких, каплиці Кшечуновичів.

Проведено другий етап спільних професійних, комплексних ремонтних і реставраційних робіт на Янівському цвинтарі.

Виконано консерваційно-реставраційні роботи на полотні "Молитва в Гетсимані" у Латинському кафедральному соборі Успіння Пресвятої Діви Марії на пл. Катедральній, 1.

Проведено черговий етап консерваційних робіт у Латинському кафедральному соборі Успіння Пресвятої Діви Марії на пл. Катедральній, 1, а саме: реставраційні роботи вітваря "Матір Божа Королева Янголів" (етап III), реставраційні роботи в західному бабинці (нартексі), реставрація двох дерев'яних сповідальниць з XVIII століття (3 етап), реставраційні роботи надгробків в каплиці Яблонівських (надгробки архієпископів Сераковського та Кіцького), реставрація та консервація розписів / органу та декору на хорах. Реставраційні дослідження.

У інтер'єрі Вірменського кафедрального собору Успіння Пресвятої Богородиці на вул. Вірменській, 7 був проведений 14-й етап консерваційних робіт, а саме інтервенційні реставраційні роботи довкола мозаїки авторства Мегофера в найстарішій частині Собору. Також відновлено підлогу перед собором.

Реставраційні роботи на скульптурі св. Флоріана на фасаді будинку пожежної охорони на вул. Підвальной 6.

Реставраційні роботи в інтер'єрі кам'яниці на пл. Ринок, 6, колишньому палаці Корнякта (етап II). Виконання досліджень кольористики фасаду та інтер'єрів при вході.

У храмі Петра і Павла ордену оо. Єзуїтів на вул. Театральній, 11 у м. Львові проведено черговий (8-й) етап рятівних консервативних робіт фресок склепінь: Збереження фресок Франца та Себастьяна Екштейна на склепінні нефу - III етап естетичної консервації. Дослідження та реставрація картини св. Бенедикта.

Виконано комплекс професійних консерваційних робіт сходів перед костелом св. Антонія на вул. Личаківській, 49а.

Виконано реставрацію вітражів на сходовій клітці будівлі на пл. Соборній, 7.

Проведено дослідження інскрипційної плити на фасаді колишнього костелу св. Миколая на вул. Грушевського, 2.

Каплиця Боїмів: проведено консерваційні дослідження (визначення технічного стану об'єкта, потреб у консервації тощо), які будуть використані для виконання проекту реставрації та консервації.

Здійснено оцінку стану збереження та проведення рятівних робіт групи скульптур на костелі Бернардинів на пл. Соборній, 3а.

Проведено дослідження і опрацьовано концепцію реставраційних робіт для інтер'єру трапезної колишніх келій Домініканського храму на пл. Музейній, 1.

Домініканський храм на пл. Музейній: реставрація п'яти скульптур.

За кошти Міністерства культури та національної спадщини республіки Польщі, у рамках проекту «Спільна спадщина» у 2020 році виконано робіт на суму **14 141 815,61 грн.** (розрахунок, згідно з курсом НБУ 7,67 грн за 1 zł (1 843 783,00

zł), (2017 р. - 10 922 250 грн., 2018 - 15 131 992 грн., 2019 - 6 290 970 грн.). В рамках Стратегічної Програми Інституту Полоніка "Охорона культурної спадщини за кордоном" виконано робіт на суму **37 921 708,20** грн (розрахунок, згідно з курсом НБУ 7,67 грн за 1 zł (4 944 790,13 zł).

Популяризація, залучення громадськості до програм (проектів) та обмін досвідом у галузі охорони культурної спадщини і інтегрованого розвитку міста

Проводилась робота з мешканцями щодо участі у Програмах оновлення та проведення ремонтно-реставраційних робіт вікон та брам. Власники долучилися до реставрації 46 дерев'яних та металевих брам, 47 вікон. Програма реалізовувалась ЛКП «Археологічно-архітектурна служба м. Львова» за кошти бюджету розвитку міського бюджету м. Львова (70%) та мешканців (30%).

Проведено ряд консультацій щодо реалізації Програми співфінансування балконів пам'яток культурної спадщини.

Продовжено обговорення щодо збереження, відновлення та посилення контролю на історичних пам'ятках. Одна з тем – «Підвищення розміру штрафів за нищення пам'яток архітектури / зміни до Законодавства».

Спільно з ЛКП «Бюро спадщини» проведено екскурсії об'єктами, реставрація яких виконана або здійснюється на замовлення управління та в рамках Програми реставрації вхідних брам в будинки.

26 02 2020 р. організовано обговорення щодо майбутнього вілли "Люсія" на вул. Свенціцького І., 16 у м. Львові. Вілла була побудована у 1895-1896 рр. фірмою Івана Левинського для Юзефа Ольпінського за проектом архітектора Івана Долинського. У різні періоди тут проживали: цісарський радник і контролер Головної крайової каси Юзеф Обмінський, Кароліна Скотт, Станіслав Лемпицький — польський вчений, письменник, професор, представник львівсько-варшавської філософської наукової школи, чоловік польської поетеси Ядвіги Гамської-Лемпицької. Обговорення стосувалося стану та відновлення вілли.

Продовжено співпрацю в рамках Проекту Європейського Союзу «ReHERIT – спільна відповідальність за спільну спадщину», де управління є головним партнером. Партнери: Центр міської історії Центрально-Східної Європи, Лабораторія міського простору та міська рада м. Умань.

Працівниками управління надавались фізичним та юридичним особам консультації з питань збереження та реставрації об'єктів культурної спадщини в режимі онлайн та в телефонному режимі, а також під час обстежень на об'єктах.

Інформування в режимі онлайн про виконання реставраційних робіт у 2020 році, про хід реалізації проектів та програм.

День незалежності ЛКП «Бюро спадщини» та Управління охорони історичного середовища святкували на верхній алеї Стрийського парку. Під час Art&Agro-пікнік, який присвятили 29-й річниці проголошення незалежності України, показали усім охочим тонкощі реставрації. Проводили показову реставрацію одного з історичних вікон. Також долучилися до святкування Дня вишиванки.

ЛКП Бюро спадщини та управління охорони історичного середовища організували серію заходів, які познайомили містян ближче з історією парків, скверів та палісадників Львова

В рамках Днів природної спадщини у Львові з 17 вересня до 31 жовтня організовано серію краєзнавчих публічних заходів, приурочених до 180-річчя з дня народження Арнольда Рерінґа.

16 грудня проведено онлайн презентацію Програми співфінансування здійснення ремонту сходових кліток, світлових ліхтарів, холів, брам, вітражів та декоративних елементів на головних фасадах житлових будинків, що розташовані на території історичного ареалу м. Львова у 2021-2023 рр.

На особистий прийом начальника управління звернулося 106 фізичних та юридичних осіб. Надано 158 коментарів, участь у 5-ти радіо та телеефірах, і 7-ми прес-конференціях на об'єктах, які реставрували.

Залучено громадськість до обговорення проектів облаштування громадських просторів, зокрема території площі Коліївщини.

Співпраця з органами охорони культурної спадщини вищого рівня та іншими інституціями з питань збереження пам'яток культурної спадщини

Участь в засіданні Консультативної ради з питань охорони культурної спадщини у Львівській області при департаменті архітектури та розвитку містобудування Львівської обласної державної адміністрації.

Подання в Департамент архітектури та розвитку містобудування Львівської обласної державної адміністрації пропозицій та облікової документації для внесення до Державного реєстру нерухомих пам'яток України об'єктів культурної спадщини м. Львова.

Участь у підписанні Меморандуму про співпрацю, за присутності міського голови Андрія Садового і головного рабина Львова Мордехая Шломо Болда, між Управлінням охорони історичного середовища і керівниками всіх єврейських організацій щодо реконструкції Площі Коліївщини в колишньому Єврейському кварталі.

Участь у конференції щодо збереження історичної спадщини, яка відбулася в рамках Днів їдишу та міжкультурного діалогу у Львові (17 грудня 2020 року).

Участь у міжнародній науково-практичній конференції «Об'єкти всесвітньої спадщини: практики сталого розвитку міської спадщини», яка присвячена 30-й річниці включення об'єкту «Київ: Собор Святої Софії та прилеглі монастирські споруди, Києво-Печерська лавра» до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО та проходить під патронатом Національної комісії України у справах ЮНЕСКО (10 грудня 2020 року).

Фінансові показники управління у 2019 році

Витрати загального фонду по управлінню (поточні видатки) склали - **5 359 525,49** грн.

Витрати спеціального фонду (бюджету розвитку міського бюджету м. Львова) на ремонтно-реставраційні роботи та капітальний ремонт склали – **38 851 638, 93** грн.

Діаграма №2.



Судова практика

З метою захисту пам'яток культурної спадщини управління від свого імені виступає стороною (позивачі, відповідачі) або третьою особою, яка заявляє / не заявляє самостійні вимоги на предмет спору на стороні позивача / відповідача у судах загальної юрисдикції.

До таких категорій справ належать справи: про відновлення пам'яток, про адміністративні правопорушення, про оскарження рішень, дій посадових осіб, про спонукання до вчинення дій. Взято участь у **83** судових засіданнях.

Основні завдання управління на 2021 рік.

- У рамках реалізації заходів Комплексної стратегії м. Львова 2012-2025 р. р., Інтегрованої концепції розвитку центральної частини Львова, розділи «Культурна спадщина та житлове господарство», «Громадський простір» і на виконання Програми соціально-економічного та культурного розвитку м. Львова, за напрямком «Культурна спадщина» планується реалізація проектів з реставрації окремих елементів пам'яток, розпочатих у 2019 році (за наявності бюджетних призначень): балконів, дахів, скульптур, фасадів, проектів щодо впорядкування територій, на які у 2020 році опрацьовано ПКД. Управління виконуватиме функції замовника, здійснюватиме супровід проведення робіт.
- Впровадження Програми проведення ремонтно-реставраційних робіт балконів будинків пам'яток культурної спадщини на території міста Львова у 2020-2022 рр., (за наявності бюджетних призначень)
- Впровадження нових програм опрацьованих у 2020 році в галузі відновлення пам'яток культурної спадщини
- Укладання охоронних договорів на пам'ятки культурної спадщини.
- Затвердження історико-архітектурного опорного плану м. Львова у Центральному органі охорони культурної спадщини.
- Проведення інформаційно-просвітницької роботи з власниками та користувачами пам'яток.

Робота підпорядкованих управлінню структурних підрозділів ЛКП «Бюро спадщини» та ЛКП «Музей «Личаківський цвинтар»

ЛКП «Бюро спадщини»

У звітному періоді (2020 рік) ЛКП «Бюро спадщини» отримало 1 053 000,00 грн. від надання послуг юридичним та фізичним особам.

На замовлення юридичних і фізичних осіб ЛКП «Бюро спадщини» у 2020 році виконало наступні роботи:

- 18 актів технічного стану пам'яток культурної спадщини;
- 13 паспортів пам'яток архітектури;
- 10 проектно-кошторисних документацій на реставрацію та капітальний ремонт будівель
- 21 об'єкт – технічний нагляд за виконанням робіт.

У 2020 р. ЛКП «Бюро спадщини» продовжило реалізацію програми співфінансування відновлення вікон і брам. Відновлено у рамках програми **46** брам на суму 2 618 557,75 грн., з якої частка співфінансування з міського бюджету становила 1 832 990,42 грн., частка мешканців 785 567,33 грн. Також у 2020 р відновлено **47** вікон у 10 об'єктах (квартирах). Загальна сума робіт становила 959 533,81 грн., частка співфінансування з міського бюджету становила 575 720,29 грн., частка мешканців 383 813,52 грн.

У вересні 2020 р. прийнято додатково в програму 50 заявок на відновлення

брам та 20 заявок на відновлення вікон. Ці заявки заплановано опрацювати протягом наступних бюджетних періодів.

Також ЛКП «Бюро спадщини» провело ряд заходів з популяризації культурної спадщини у місті.

У Бернардинському дворіку у Львові з 6 по 17 липня відбулися Дні реставрації. Метою заходу було залучення мешканців та майстрів до процесу реставрації. Упродовж десяти днів фахівці проводили показову реставрацію історичної дерев'яної брами з будинку вул. Князя Романа, 34, а також реставрацію дерев'яного вікна.

У Бернардинському подвір'ї ЛКП «Бюро спадщини» облаштувало спеціальну альтанку, у якій в режимі реального часу можна було спостерігати за процесом реставрації.

Учасниками майстер класів із відновлення історичної брами та вікон стали майже 80 осіб.

З них 8 столярів пройшли десятиденне навчання та отримали сертифікати про навчання від ЛКП Бюро спадщини.

З 18 вересня до 31 жовтня у Львові відбувалися Дні природної спадщини. Це серія краєзнавчих публічних заходів, приурочених до 180-річчя з дня народження Арнольда Рерінґа, завдяки якому Львів отримав найкращі зелені зони в історичній частині міста.

У рамках заходу для львів'ян ЛКП «Бюро спадщини» управління охорони історичного середовища ЛМР організувало серію заходів, які мали на меті познайомити містян ближче з історією парків та скверів Львова.

Ціллю Днів природної спадщини було привернення уваги мешканців та професійного середовища до стану парків, адже це дуже цінна спадщина Львова, яка є невіддільною складовою міського простору.

Зокрема, на площі Ринок біля Ратуші облаштували спеціальні вуличні інформаційні стенди про те, ким був Арнольд Рерінґ, та яким був його вклад у розвиток зелених зон міста. ЛКП «Бюро спадщини» організувало Парковий університет із вуличними лекціями, під час яких можна було дізнатися історію парків міста, вклад у розвиток Арнольда Рерінґа. А також почути фахові розповіді про догляд за парками.

Від вересня до кінця жовтня було проведено ексклюзивних 7 екскурсій знаковими парками міста.

До Дня Незалежності України ЛКП «Бюро спадщини» показало процес реставрації історичного вікна у Стрийському парку.

Під час цього заходу, ЛКП «Бюро спадщини» показало усім охочим тонкощі реставрації на прикладі величезного навчального дерев'яного вікна, на якому кожен мав можливість роздивитися усі етапи відновлення.

А також провело показову реставрацію одного із історичних вікон з будинку, що на вул. Князя Романа, 34.

Також ЛКП «Бюро спадщини» підготувало ряд краєзнавчих публікацій, які виходили як на власному сайті, так і підготовані для провідних видань:

- За п'ять століть Львів пережив 50 епідемій (для твоє місто);
- : Вишиті скарби. Якими є найдавніші сорочки із колекцій «Шевченківського гаю» (сайт «Бюро спадщини»);
- матеріал “Львів і космос нерозлучні з 1771 року. Як працювали найдавніші обсерваторії міста” (сайт «Бюро спадщини»);
- Львівському трамваю — 126: що приховують найстаріші вагони міста (сайт «Бюро спадщини»);
- до 10 років з часу народження ініціативи львів'ян, яка мала на меті порятунок скульптури Меркурія, що на даху будинку на вулиці Січових Стрільців, 3 (сайт «Бюро спадщини»);

- У 2020 р. ЛКП «Бюро спадщини» запустило чотири канали комунікації:
- сайт ЛКП «Бюро спадщини» (101 публікація на сайті, охоплення – 25011 користувачів);
 - фейсбук сторінка (3145 читачів; охоплення користувачів за рік – 435112; публікацій – 184) ;
 - інстаграм сторінка – (392 підписники; охоплення користувачів за рік – 2420; кількість публікацій – 166);
 - телеграм канал (255 підписників).

ЛКП «Музей «Личаківський цвинтар»

У 2020 році з метою збереження культурної спадщини на території ЛКП «Музей «Личаківський цвинтар»» виконано наступні роботи з благоустрою та впорядкування території музею:

- **ремонт пам'ятників:**

1. Надгробок Іванни Вітковицької (поле 75) – української громадської діячки, голови товариств «Взаємна Поміч Українських Вчителів» та «Союзу українок», членкині стрийського Народного Дому, однієї з ідейних натхненників стрийської організації «Товариство руських (українських) жінок», учасниці товариств «Рідна школа», «Сокіл», «Товариство вдів і сиріт» та ін.
2. Надгробок отця Теофіла Гутковського (поле 21) - пароха села Ясенів.
3. Надгробок Антонія Дембіцького (поле 13) - цісарсько-королівського поручника.
4. Надгробок Онуфрія Дрималика (поле 5) - пароха села Тростянець Перемиської єпархії.
5. Надгробок Миколи Заячківського (поле 73) – економіста, підприємця, громадського та кооперативного діяча, головного директора «Народної торгівлі» у Львові, голови «Міщанського братства», «Сокола», «Товариства опіки над емігрантами», радника Торгово-промислової палати у Львові, почесного члена Союзу українських купців.
6. Надгробок Анатолія Ільницького (поле 64) – інженера.
7. Надгробок Ірини Вільде (поле 59) - письменниці, публіциста, громадської діячки.
8. Надгробок Михайла Кокота (поле 13) - управителя школи.
9. Надгробок Івана Косія (поле 73) - ц.к. сторожника скарбового.
10. Надгробок Володимира Котецького (поле 64) – доктора права Віденського університету, члена студентського товариства «Січ», учасника національно-визвольних змагань, директора української фабрики «Сталь» у Винниках під час Другої Світової війни.
11. Надгробок Стефана Куриловича (поле 71) – учителя української мови, професора гімназії, професора чоловічої учительської семінарії у Львові, члена Руського педагогічного товариства, товариства «Просвіта».
12. Надгробок Ієроніма Левицького (поле 56) - греко-католицького пароха села Корчмин.
13. Надгробок Марії Лонцької з Шулякевичів та Людвіка Лонцького (поле 57).
14. Надгробок Ісидора Білинського (поле 4) - асистента намісництва.
15. Надгробок Йосифа Мельницького (поле 61) - папського греміального прелата, крилошанина митрополичої капітули.
16. Надгробок Івана Михалічка (поле 12) - державного службовця.
17. Надгробок отця Лева Несторовича (поле 75) – катехита української гімназії в Перемишлі.

18. Надгробок Володимира Пещанського (поле 43) - інженера-архітектора, дослідника старого українського мистецтва.
19. Надгробок на похованні родини Шнельбюгель (1872 р., поле 16).
20. Надгробок на спільному похованні Миколи Татуха – директора школи в Перемишлі, а також батьків відомої української художниці-графіка Стефанії Гебус-Баранецької - Гебуса Методія, діяча Ревізійного союзу українських кооперативів і Гебус з Татухів Олени (поле 61).
21. Надгробок Іванни Фешович та Зофії Подольської з Фешовичів (поле 69).
22. Надгробок Софії Цирик (1912 р., поле 52).
23. Надгробок Романа Шумського (поле 49) – старшини УГА, головного директора окружної молочарні «Маслосоюз» в Перемишлі.
 - **заощення бруківкою алей між полями:**
№№2 і 8; №№13 і 20; №№15 і 20; №№15 і 19; №№21 і 33; №№33 і 35; №№26 і 40 (за спонсорські кошти); №№53 і 74; №№9, 16, 14 (за спонсорські кошти).
 - **встановлення надгробка на віднайденому місці поховання Миколи Ганкевича** (поле 61) – українського політичного та профспілкового діяча, організатора робітничого руху в Галичині, засновника і першого голови Української соціал-демократичної партії, журналіста і співредактора газет «Воля» і «Земля і воля».
 - підняття та встановлення надгробків, які були пошкоджені внаслідок **буревію 11.06.2020 р. (65 надгробків)**
 - **озеленення території** (висаджування дерев і кущів при головних алеях).
 - **зрізка фаутичних дерев**
 - **здійснення благоустрою території (біля 200 локацій):**
 - поточний ремонт на меморіалах;
 - благоустрій території біля відомих поховань;
 - благоустрій території при алеях цвинтаря.
 - **В рамках співпраці з товариством «Ческа беседа» у Львові у 2020 році відремонтовано 2 надгробки:**
1. Надгробок Людвіка Марека (поле №13) – відомого піаніста чеського походження, учня Кароля Мікулі;
2. Надгробок Кароля Гадачека (поле №64) – відомого археолога чеського походження, професора Львівського університету.

На території Личаківського цвинтаря виконано робіт на суму 1 080 000 грн.

У 2020 році **науковим відділом** музею «Личаківський цвинтар» здійснено наступні роботи:

- інвентаризація території (обхід, фотофіксація, створення електронної бази поховань полів №№4, 59а, 61,62);
- доповнення картотеки наукового відділу музею на 3300 позицій (картотека наукового відділу налічує близько 63 тис. позицій);
- створення і доповнення електронної бази поховань Личаківського цвинтаря на основі опрацювання архівних книг реєстрації поховань Личаківського цвинтаря (з II п. XIX ст. по 1993 р.). Опрацювання архівних книг на літери Б, В, Ж, З, Р;
- надання інформації про поховання за запитом громадян;
- Співпраця з:

- арт-центром «Я Галерея» - збір і надання інформації про авторство надгробків на території Личаківського цвинтаря, які виготовлялися на Львівській експериментальній кераміко-скульптурній фабриці;
- Генеральним консульством Чеської Республіки у Львові – збір і надання інформації про поховання чехів на території Личаківського цвинтаря;
- ЛКП «Бюро спадщини» - проведення екскурсії в рамках акції «Дні реставрації»;
- управлінням туризму Львівської міської ради – проведення екскурсії в рамках акції «Для своїх».

Участь ЛКП «Музей «Личаківський цвинтар» у підготовці до проведення урочистих заходів на території Личаківського цвинтаря у 2020 році:

- День Соборності України - урочисті заходи на Полях Почесних поховань №67 і №76;
- День пам'яті полеглих у бою під Крутами- урочисті заходи на полі №9 і Полі Почесних поховань №67;
- День Героїв Небесної Сотні – вшанування Героїв Небесної Сотні на Полі Почесних Поховань №67;
- День Героїв – урочисті заходи на Полях Почесних поховань №67 і №76;
- Вшанування пам'яті Івана Франка – урочисті заходи на полі №4;
- День Незалежності України – урочисті заходи на Полях Почесних Поховань №67 і №76;
- День захисника України – урочисті заходи на Меморіалі воїнів УПА, Полях Почесних поховань №67 і №76;
- День Гідності і Свободи - вшанування Героїв Небесної Сотні на Полі Почесних Поховань №67;
- День Збройних Сил України – урочисті заходи на Полях Почесних Поховань №67 і №76;
- Панахиди на могилах відомих особистостей.

Додатки на ___ арк.

Начальник управління
охорони історичного середовища

Л. Онищенко-Швець

В рамках українсько-польського проекту «Збереження спільної культурної спадщини» на території музею «Личаківський цвинтар» у 2020 році відреставровано 11 надгробків та 1 каплицю:

- Каплиця родини Кшижановських (поле №19);
- Надгробок Годзіміра Малаховського гербу Наленч — галицького юриста, політика, посла до Галицького Сейму та австрійського парламенту, президента Львова у 1896—1905 рр. (поле 1).
- Надгробок Станека Вільгельма – австрійського консула в Англії і на Близькому Сході (поле 59).
- Ангел з надписом PAX авторства Зигмунта Курчинського (поле 21).
- Гробниця родини Пінінських, в якій похований Леон Пінінський - професор Львівського університету, один з найбільших знавців римського приватного права, відомий колекціонер (поле 70).
- Гробниця родини Бартошевських, в якій похований Іван Бартошевський – професор Львівського університету, доктор богослів'я, почесний крилошанин митрополичої капітули, батько відомого польського письменника Яна Парандовського (поле 51).
- Надгробок Сміховського Юзефа – учасника Листопадового повстання, генерала Січневого Повстання (поле 57).
- Надгробок Шимоновича Гжегожа – вірменського архиєпископа-митрополита (поле 57).
- Надгробок Баггофвунд з Рушковських Йоанни – робота скульптора Антона Шімзера (поле 14).
- Надгробок родини Дідушицьких (поле 68).
- Надгробок Бодинського Романа – капітана війська польського в 1863-1864 рр. (поле 4).
- Гробниця родини Дідушицьких (поле 5).



Кількість наданих висновків та розглянутих звернень за відповідними тематиками

